

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobkyně: I. A. M.
bytem X

proti
žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí
se sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 12. 2022, č. j. MPSV-2022/220981-921,
takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobkyně *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalobkyně si zažádala o dávku mimořádné okamžité pomoci za účelem úhrady nákladů na sprchování, praní a vaření. Správní orgány jí dávku nepřiznaly, protože neosvědčila, že by splňovala podmínky k jejímu přiznání. Krajský soud níže vysvětlí, proč správní orgány postupovaly správně.

II. Skutkové okolnosti a rozhodnutí správních orgánů

2. V říjnu 2022 žalobkyně požádala o dávku mimořádné okamžité pomoci. Jako typ mimořádné okamžité pomoci zvolila *obhožení osoby sociálním vyloučením*. V popisu životní situace žalobkyně uvedla, že je osobou bez přístřeší. Pobírá dávku existenčního minima ve výši 2 980 Kč. Tato částka jí ale nepokrývá náklady na sprchování, praní, sušení, vaření a

náklady na mobil. Sprchovat se chodí do bazénu v Brně na Kraví hoře. V tomto měsíci tam byla už dvakrát. Vstup stojí 90 Kč a o víkendech 100 Kč. Úřad jí v minulosti odmítl zaplatit „fitko“ za 1 050 Kč na měsíc, kde by se mohla každý den sprchovat a cvičit. Praní a sušení stojí 4 x 300 Kč. Předpokládaná výše dávky by byla 2 200 Kč. K žádosti žalobkyně doložila prohlášení o celkových sociálních a majetkových poměrech, ve kterém uvedla, že nemá movitý ani nemovitý majetek. Dále doložila doklad o výši měsíčních příjmů, ze kterého plyne, že za měsíce srpen, září a říjen 2022 žádné neměla.

3. Dne 20. 10. 2022 Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Brně („Úřad práce“) žalobkyni vyzval, aby se dostavila k osobnímu jednání a doplnila i doložila údaje k žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc. V této výzvě Úřad práce uvedl, že popis životní situace žalobkyně neodpovídá požadovanému typu mimořádné okamžité pomoci. V tiskopisu prohlášení o majetkových poměrech žalobkyně řádně nevyplnila oddíl E. Dále úřad požadoval, aby žalobkyně doložila doklady od úhrady nákladů na bazén, praní a sušení a příjmy za červenec 2022. Stanovil jí k tomu lhůtu osmi dnů. Výzva obsahuje poučení, že pokud žalobkyně nesplní povinnosti stanovené ve výzvě Úřadu práce, pak jí nemusí dávku přiznat.
4. Rozhodnutím ze dne 2. 11. 2022, č. j. 382624/2022/BBA, Úřad práce rozhodl o nepřiznání mimořádné okamžité pomoci žalobkyni. Své rozhodnutí zdůvodnil tím, že nesplnila povinnosti příjemce dávky, protože nevyhověla jeho výzvě a nedoložila požadované doklady. Tím pádem neprokázala a neosvědčila všechny skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku.
5. Žalobkyně se proti rozhodnutí Úřadu práce odvolala. Žalovaný ve svém rozhodnutí ze dne 9. 12. 2022, č. j. MPSV-2022/220981-921 („rozhodnutí žalovaného“), zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce. V odůvodnění rozhodnutí poukázal na to, že zákon o pomoci v hmotné nouzi obsahuje v § 2 odst. 6 demonstrativní výčet situací, ve kterých lze poskytnout dávku mimořádné okamžité pomoci. z důvodu ohrožení osoby sociálním vyloučením.
6. Orgán pomoci v hmotné nouzi může tuto dávku poskytnout i v jiných situacích, pokud někomu kvůli jejímu neposkytnutí hrozí sociální vyloučení. Dávku je možné poskytnout bez ohledu na možnost přiznání opakující se dávky pomoci v hmotné nouzi, ale neměla by být poskytnuta souběžně s opakující se dávkou. Žalobkyně pobírá příspěvek na živobytí. Z popisu životní situace v žádosti a účelu použití mimořádné okamžité pomoci vyplývá, že se nejedná o typ mimořádné okamžité pomoci, který žalobkyně v žádosti označila. Z tohoto důvodu ji Úřad práce vyzval k odstranění nedostatků žádosti a doložení dokladů k případnému posouzení nároku na jiný typ dávky mimořádné okamžité pomoci.
7. Podle § 49 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi mají žadatel o dávku, příjemce i společně posuzované osoby povinnost osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, na její výši nebo výplatu a na výzvu se osobně dostavit k příslušnému orgánu pomoci v hmotné nouzi, nebrání-li tomu těžko překonatelné překážky, zejména zdravotní stav. Nesplní-li tyto osoby ve stanovené lhůtě své povinnosti, lze podle § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi po předchozím upozornění žádost o dávku zamítnout. Úřad práce postupoval správně, pokud dávku nepřiznal. Bylo plně na žalobkyni, aby poskytla potřebnou součinnost a nutné skutečnosti osvědčila. Žalobkyně uvedla, že nemá prostředky

na pokrytí nákladů na sprchování, praní a sušení. Na úhradu těchto nákladů by však měla využívat zařízení, na která opakovaně odkazuje Úřad práce – azylový dům, dům sociální prevence nebo denní centrum charity.

III. Obsah žaloby, vyjádření žalovaného a další podání žalobkyně

8. V žalobě žalobkyně zdůrazňuje, že nechce být závislá na sociálních službách v Brně. Jsou omezující a nedůstojné. Od května 2020 spí na ulici. Na noclehárnách ji okrádali. Potřebuje finanční pomoc k tomu, aby si vyprala a osprchovala se. Dávka mimořádné okamžité pomoci se liší od existenčního minima. Žalobkyně nemá ubytování, proto nemůže žádat o příspěvek na bydlení. Žalobkyně pak popisuje svou životní situaci a snahu podstoupit umělé oplodnění, v čemž jí stát brání.
9. Žalobkyně poukazuje na to, že od července 2009 existují datové schránky a její osobní návštěvy na úřadě proto nejsou nutné. Navrhuje soudu, aby zrušil rozhodnutí žalovaného. Rozhodnutí správních orgánů není podložené. Každý občan má právo na dávku na pokrytí nákladů na elektřinu, vodu, teplo.
10. Ve vyjádření k žalobě žalovaný zopakoval, že popis životní situace, který žalobkyně uvedla ve své žádosti, neodpovídal požadovanému typu mimořádné okamžité pomoci. Pro posouzení, zda má žalobkyně na dávku nárok, bylo nutné, aby doplnila vyžadované podklady. To neudělala. Kromě toho je žalobkyně příjemcem příspěvku na živobytí. V takové situaci by neměla souběžně dostávat dávku mimořádné okamžité pomoci.
11. Ve svých dalších dvou podáních žalobkyně nesouhlasí se žalovaným, že nesplňuje podmínky pro přiznání dávky. Žalobkyně si nedokáže uspokojit své základní životní potřeby, jako jsou praní, sprchování a vaření. Přestože pobírá dávku existenčního minima (příspěvek na živobytí). Žalovaný je státním orgánem, který má povinnost zajistit lidskou důstojnost občanů. Nemůže ji nutit využívat sociální služby a být ve společnosti opilců a mentálně nemocných lidí. V noclehárně si nemohla ručně prát. Kuchyňka se zavírala už v deset večer a ráno otevírala v šest. Lidská důstojnost je nejvyšším ústavním principem a podstatou lidského bytí.

IV. Jednání

12. Dne 10. 5. 2023 proběhlo u krajského soudu jednání. Žalobkyně se k němu bez omluvy nedostavila, ač na jeho nařízení trvala. Žalovaný se omluvil a souhlasil, aby proběhlo v jeho nepřítomnosti. Jednání tedy proběhlo v nepřítomnosti účastníků. Krajský soud neprováděl žádné dokazování. Po krátkém přerušení pak vyhlásil tento rozsudek.

V. Posouzení věci krajským soudem

13. Žaloba *není důvodná*.
14. Právní úpravu poskytování dávky mimořádné okamžité pomoci obsahuje zákon o pomoci v hmotné nouzi v § 36. Toto ustanovení upravuje několik kategorií osob, které mají nárok na dávku mimořádné okamžité pomoci. Jednou ze situací, ve kterých lze dávku poskytnout, je člověku hrozící sociální vyloučení. A to mimo jiné v případě, že osoba nemá uspokojivě naplněny životně důležité potřeby vzhledem k tomu, že je bez přístřeší [§ 36 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 2 odst. 6 písm. d) zákona o pomoci v hmotné nouzi].

15. Uvedený zákon v § 49 odst. 1 písm. a) stanoví povinnost každého žadatele o dávku osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, na její výši nebo výplatu a na výzvu *se osobně dostavit k příslušnému orgánu* pomoci v hmotné nouzi, nebrání-li tomu *těžko překonatelné překážky*, zejména zdravotní stav. Nesplnění této povinnosti v stanovené lhůtě může podle § 49 odst. 5 téhož zákona po předchozím upozornění vést k zamítnutí žádosti o dávku.
16. V tomto případě není sporu o tom, že Úřad práce vyzval žalobkyni k tomu, aby odstranila vady své žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc a doložila podklady nezbytné pro posouzení toho, zda splňuje podmínky pro přiznání dávky. V této výzvě Úřad práce žalobkyni poučil, že pokud požadované informace včas neposkytne, může to vést k nepřiznání dávky. Žalobkyně však na tuto výzvu nijak nereagovala. To nezpochybňuje ani v žalobě. Zároveň neuvádí, že by na její straně existovaly těžko překonatelné překážky, které by jí bránily dostavit se ke správnímu orgánu a doložit požadované informace.
17. Za této situace žalobkyně nemůže mít se svými námitkami úspěch. V daném ohledu poukazuje pouze na to, že má datovou schránku, a proto není nutné, aby se osobně dostavila na Úřad práce. Zákon o pomoci v hmotné nouzi ovšem jasně stanoví *povinnost žadatele o dávku dostavit se výzvu osobně k příslušnému správnímu orgánu*. Pokud Úřad práce vyhodnotil, že dávku mimořádné okamžité pomoci nelze přiznat na základě údajů poskytnutých žalobkyní ve formuláři žádosti a jeho přílohách, *měl právo žalobkyni vyzvat, aby se k správnímu orgánu osobně dostavila*. To, že žalobkyně má datovou schránku, na věci nic nemění. Je to ona, kdo žádá o poskytnutí dávky, a proto je v jejím zájmu, aby se správními orgány spolupracovala a řádně osvědčila, že splňuje podmínky pro přiznání dávky. To se jí bohužel nepovedlo. Nejenže se na Úřad práce nedostavila. Na jeho výzvu vůbec nereagovala. Úřad práce proto nepochybil, pokud rozhodl o nepřiznání dávky mimořádné okamžité pomoci.
18. Žalobkyně dávku požadovala zejména na úhradu výdajů na sprchování, vaření nebo praní. Nedoložila však, kolik financí na úhradu těchto služeb vynakládá. Úřad práce i žalovaný poukazují na to, že žalobkyně pobírá příspěvek na živobytí. Žalovaný ve svém rozhodnutí žalobkyni vysvětlil, že tyto dvě dávky hmotné nouze – mimořádnou okamžitou pomoc a příspěvek na živobytí – nelze poskytovat souběžně.
19. Dávka mimořádné okamžité pomoci je fakultativní a její přiznání závisí na správním uvážení příslušného správního orgánu. Nárok na ni vzniká až rozhodnutím o jejím přiznání. Účelem této dávky je hradit výdaje „jednorázové a v podstatě nahodilé“ (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2014, č. j. 4 Ads 27/2014–28). Mimořádná okamžitá pomoc řeší především náhlé a nepředvídatelné negativní životní situace, se kterými se člověk s ohledem na svoje majetkové poměry nedokáže vypořádat (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2011, č. j. 4 Ads 48/2011-125). Informace, které žalobkyně doložila ke své žádosti, však nesvědčily o tom, že by se dostala do náhlé a nepředvídatelné negativní životní situace a že by potřebovala finanční pomoc k úhradě jednorázového a nahodilého výdaje. Z její žádosti naopak plynulo, že *vyžaduje opakované hrazení činností, které odmítá využívat v dostupných sociálních zařízeních*.
20. Krajský soud lidsky rozumí tomu, že žalobkyně se ocitla v nesmírně tíživé životní situaci. Bez práce a bez přístřeší. Pouze s minimální finanční podporou od státu. Musí ale dát za pravdu žalovanému, že pokud se žalobkyně rozhodla nevyužívat sociální zařízení, která

umožňují lidem uspokojovat jejich základní životní potřeby (včetně osobní hygieny), pak nemůže očekávat, že situace vyřeší cestou žádosti o poskytnutí dávky mimořádné okamžité pomoci. K tomu tato mimořádná dávka neslouží. Oba správní orgány proto rozhodly po právu.

VI. Závěr a náklady řízení

21. Krajský soud pro nedůvodnost žalobních námitek žalobu zamítl. Neúspěšná žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát.

Brno 10. května 2023

Martin Kopa, v. r.
samosoudce